

УДК 338.48-021.387(477)(075.8)

Ющенко Я.О.¹, Шелемєтьєва Т.В.²

¹ студент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² д-р. екон. наук, професор, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

СУЧАСНА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Сьогодні туризм є важливим чинником економічного зростання, особливо в регіонах України, які мають природний, історико-культурний або рекреаційний потенціал. У контексті децентралізації, багато українських громад активно шукають шляхи розвитку через використання туристичного потенціалу територій.

Особливість регіональної політики сталого розвитку туризму полягає в тому, що вона орієнтована на врахування місцевих умов, потреб і можливостей, а також на досягнення довгострокового балансу між економічними, соціальними та екологічними аспектами розвитку туризму в конкретному регіоні. Оскільки регіональний розвиток туризму часто базується на природних і культурних особливостях (наприклад, історичних пам'ятках, природних парках, етнічних традиціях), то важливо знайти баланс між розвитком туризму та збереженням цих ресурсів для майбутніх поколінь [1].

Туризм має розглядатися не як ізольований сектор економіки, а як складова частина комплексної стратегії регіонального розвитку. Це передбачає, що регіональна політика повинна інтегрувати заходи з розвитку інфраструктури, транспорту, охорони довкілля, культури та інших ключових сфер, що сприяють досягненню цілей сталого розвитку.

М. Долішній зазначав, що «...у широкому розумінні регіональна політика – це система цілей і дій, спрямованих на реалізацію інтересів держави стосовно регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів за допомогою методів, що враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну та екологічну специфіку територій...» [2]. Тобто регіональна політика є складовою частиною державної політики, яка направлена на організацію національного простору відповідно до обраної стратегії розвитку.

Слід зазначити, що перша спроба визначення сталого туризму була зроблена ще у 1988 році Всесвітньою туристичною організацією. Сталий туризм розглядався як напрямок, що веде до управління всіма ресурсами таким чином, що економічні, соціальні й естетичні потреби можуть задовольнятися при одночасному збереженні культурної самобутності, основних екологічних процесів, біологічної різноманітності і систем підтримки життя. Вже на початку 90-х років термін «сталий туризм» почали використовувати частіше, а «Конвенція з питань біологічного різноманіття», і «План дій XXI», прийняті в 1992 р. підкреслили необхідність додати туризм до складових міжнародної політики захисту довкілля [3].

Сьогодні регіони України здійснюють низку практичних кроків для впровадження принципів сталого розвитку туризму, незважаючи на виклики, пов'язані з війною, економічною нестабільністю та інфраструктурними обмеженнями. Основні напрями дій:

- розробляють регіональні стратегії і програми сталого розвитку туризму. У багатьох регіонах ухвалюються стратегії сталого розвитку туризму. Так, наприклад, розроблені стратегії розвитку Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської областей містять пріоритети щодо екологічного туризму, збереження культурної спадщини та підтримки місцевих громад;

- розвивають екологічний та сільський туризм. Активно розвиваються напрямки еко-, агро- та зеленого туризму, які базуються на збереженні природних ресурсів та залученні місцевого населення;

- популяризують локальну ідентичність. Регіони України активно просувають місцеву культурну спадщину, традиції, ремесла, гастрономію, що сприяє не лише привабливості, а й економічній підтримці місцевих громад;

- покращують інфраструктуру використовуючи принципи сталості. Впроваджують проєкти з енергоефективності у готелях, хостелах, садибах, розвивають велосипедну інфраструктуру, облаштовують екологічно чисті зони відпочинку;

- впроваджують освітні та просвітницькі ініціативи. Проводять тренінги для гідів, працівників туристичної сфери з питань сталого туризму, збереження природи, взаємодії з місцевими громадами;

- інтегрують цифрові інструменти в туризм. Розробляють туристичні портали, мобільних додатків, інтерактивних мап та віртуальних турів для зменшення фізичного навантаження на туристичні об'єкти;

- залучають громадськість. Успішний розвиток туризму в регіонах базується на партнерстві між об'єднаними територіальними громадами, громадськими ініціативами, бізнес-структурами та місцевою спільнотою.

Таким чином, сучасна політика сталого розвитку туризму в регіонах

України – є соціально значущою, економічно важливою та науково обґрунтованою, оскільки її дослідження дає змогу розробити ефективні рекомендації щодо вдосконалення регіональної туристичної політики, сприяти сталому розвитку територій, а також поглибленню інтеграції України у європейський туристичний простір.

Список використаних джерел:

1. Шелеметьєва Т. В., Александрова В. В. Регіональна політика сталого розвитку туризму Київської області. *Theoretical and applied aspects of sustainable development of Ukrainian regions* : scientific monograph. Volume 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. 668 p. С. 147–174. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/573/15435/32602-1> (дата звернення: 01.10.2025).
2. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі XX-XXI століття: нові пріоритети. Київ : Наукова думка, 2006. 512 с.
3. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика : монографія. Луцьк : Надстир'я, 2008. 528 с.